Regionledningskontoret
Monica Prabhakar

PM
2024-11-15

Diarienummer
RS 2024-0503

Program för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare

Regionledningskontorets förslag och motivering

Genom remissen bereds ett ärende om revidering av *Riktlinjer för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare* inför beslut i regionfullmäktige den 10 juni 2025. Ändringar i kommunallagen (2017:725) den 1 juli 2024 medför att riktlinjen, förutom nödvändiga förändringar innehållsmässigt, även ändrar namn till *Program för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.*

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. I Region Stockholm fastställdes nuvarande *Riktlinjer för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare* 2021 för att uppfylla lagens krav.

Den 17 april 2024 fattade riksdagen beslut om en ändring i den aktuella bestämmelsen, 5 kap. 3 §, i kommunallagen. Det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska anta för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare, ska även omfatta motsvarande verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi eller av vissa juridiska personer. Lagändringen började gälla den 1 juli 2024.

Syftet är att likvärdiga villkor ska gälla för privata utförare som för kommuner och regioner, så långt det är möjligt. Även om det finns bestämmelser som reglerar kommuners och regioners ansvar för att följa upp den egna verksamheten så ställs inte samma krav på att formulera riktlinjer för den. Mål och riktlinjer för verksamhet som bedrivs av privata utförare och verksamhet i egen regi behöver dock inte alltid vara exakt desamma. Skillnader kan i vissa fall vara sakligt motiverade.

För Region Stockholm medför ändringen att det program som behöver antas av regionfullmäktige under mandatperioden, och som nu revideras, även behöver beakta förändringarna i kommunallagen.

I arbetet med att ta fram förslaget har hänsyn tagits till pågående arbete med att revidera Region Stockholms styrande dokument inom styrning och ledning och den nya styrningen av egenägda vården.

Även uppdraget Statskontoret fått i juli 2024, att föreslå åtgärder för att förbättra kommuners och regioners uppföljning och kontroll av privata utförare, har beaktats. I uppdraget ingår bland annat att analysera och beskriva hur kommunallagens bestämmelser om kontroll och uppföljning av privata utförare tillämpas och att föreslå ändringar i kommunallagen i syfte att skärpa och förbättra kommuners och regioners kontroll och uppföljning av privata utförare för att säkerställa att skattemedel inte går till kriminella eller oseriösa aktörer.

Sammanfattning av förändringar
Ändringar i det remitterade förslaget är huvudsakligen ändringar som följer av ändringen i kommunallagen. Dels tydliggörs vilken övergripande styrning som gäller i Region Stockholm, dels att de mål regionfullmäktige fastställer och koncernövergripande styrande dokument som gäller för Region Stockholms nämnder och bolag även ska genomsyra avtalen med privata utförare när en kommunal angelägenhet överlämnats till en sådan part.

Oavsett hur ett uppdrag regleras dvs. genom avtal, överenskommelser eller uppdrag som beslutas av regionfullmäktige, ska uppföljningen som utgångspunkt vara densamma. Det klargörs också när riktlinjen ska tillämpas och vid vilka tillfällen som riktlinjen inte ska tillämpas.

Beträffande allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet exemplifieras hur nämnder och bolag i Region Stockholm genom avtalet med en privat utförare kan tillförsäkra sig sådan insyn.

Arbetsprocess och förankring
I arbetet med förslaget att revidera *Riktlinjer för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare* kommer synpunkter att inhämtas från de yttranden som nämnder och bolag lämnar. Remissen är

ett led i beredningen av ärendet om nämnda styrdokument för Region Stockholm, avsett att beslutas om i regionfullmäktige den 10 juni 2025.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet om att revidera nuvarande riktlinjer i enlighet med ändringen i kommunallagen bedöms inte medföra ökade kostnader.